

HACI MUHARREM HİLMÎ EFENDİ (1294-1384 H/1878-1964) -4-

(...dünden devam)

Sevgi ve aşk yolunu öğütler, insanı Hakk'a götürenin kuru sözler, ruhsuz ibadetler değil, Allah sevgisi, aşk olduğunu söylerdi

Aşkın ucu geldi, bana yânaştı bidâyet

Birden bire tûtuştı vücûd yandı nihâyet

Söndürmek içün çare ararken dedi hâtif

Yansın cananın aşkına hiç etme şikâyet

Tâ Arşa kadar çıktı âhın Sırrıyâ şâd ol

Allah sana nusret edecek hem de hidâyet

Ruhsuz ibadetin, insanı asıl amaca ulaştıramayacağını söyler, Hz. Mevlânâ'nın: "Tarîk-i Peygamber-i mâ 'ışkest: Bizim Peygamberimizin yoluz aşktır " sözünü çok yinelerdi.

"Mahebbetten Muhammed oldu hâsıl,

Mahabbetsiz Muhammed'den ne hâsıl!" dizeleri de sık yinelediği sözler arasındaydı. Şu şi'ri, Hak sevgisinin onda ne derin bir anlam kazandığını gösterir:

"Hak yoğurmuş aşk ile bû cân-u bünyâdım benim

Tâ ezelden sâfi kılmış dîn-ü îmânım benim" beytiyle başlayan manzumesinde varlığının aşk ve sevgi ile yoğrulmuş olduğunu belirtir.

Ona göre bugün artık tarîkat mensuplarının çoğunluğu, tasavvufun özünü yitirmiş, davranışları merasim, gösteriş, kendini beğenme, bağnazlık halini almıştır. Diyor ki:

Bû zamân içrê aramâ doğru ihvân nê gezer

Âşık-ı Hak sıdk ilê bir kalb-i sûzân nê gezer

Sûretâ ehl-i hâl oldûğuna eylême nazar

Nâr-i aşk iylê yanan sâlik-i Yezdân nê gezer

Geniş görüşlü, hoşgörülü, filozof kafalı bir insandı. Çürük, bâtıl rivâyet ve inançlara değer vermez, hakikati araştırırdı. Allah'ın rahmetini tekelleştirmez, Allah'a bağlı herkesin İlâhî lûtfı mazhar olacağını söylerdi. Kitap ehli içinde de velîler, ermiş insanlar bulunduğunu belirtirdi. Bağnaz insanlardan hoşlanmaz, onlarla ülfet etmezdi.

"Sûretâ Sûfî-kıyâfet görünen harâmîler,

Hak yola gîdenleri hannâsveş iğvâdedir"

diyor.

(devamı yarın..)